Nieuw pensioenstelsel 2026: van een (niet houdbare) pensioenbelofte naar een pensioenverwachting

NIEUWSBRIEF PENSIOEN
JULI 2020

AC RIJKSVAKBONDEN

IN DEZE NIEUWSBRIEF:

- De aanloop naar het nieuwe pensioenstelsel
- Een nieuw pensioenstelsel
- Wat is er nog meer geregeld in het Pensioenakkoord naast de veranderingen in jouw aanvullend pensioen?
- Coulanceregeling nabestaandenpensioen verlengd
- Wist je dat?

PENSIOEN NIEUWSBRIEF

WWW.ACRIJKSVAKBONDEN.NL | INFO@ACRIJKSVAKBONDEN.NL | WWW.NCF.NL | WWW.JUVOX.NL | WWW.VPWNET.NL | WWW.VCPS.NL | WWW.UNIE.NL

Inleiding

Nieuw pensioenstelsel 2026: van een (niet houdbare) pensioenbelofte naar een pensioenverwachting

‘Dames en heren, het is ons gelukt’, zo begon op 5 juni 2019 minister Koolmees de aankondiging van een Pensioenakkoord. Een jaar later zijn ook de uitwerkingen afgerond en ligt er een onderhandelaarsakkoord.

Wanneer gaat e.e.a. veranderen, wat wil men veranderen en wat betekent dit voor jou als ABP-deelnemer? Dat lees je in deze Pensioenbrief.

Met een vriendelijke groet,

De AC Rijksvakbonden

Inhoudsopgave

De aanloop naar het nieuwe pensioenstelsel	PAGINA 3
Een nieuw pensioenstelsel	PAGINA 4
Wat is er nog meer geregeld in het Pensioenakkoord naast de veranderingen in jouw aanvullend pensioen?	PAGINA 8
Coulanceregeling nabestaandenpensioen verlengd	PAGINA 9
Wist je dat..?	PAGINA 10

AC Rijksvakbonden

- NCF
- Justitievakbond JUVOX
- VPW
- VCPS
- De Unie

Deze vijf vakbonden, allen binnen de sector Rijk, hebben besloten om heel nauw samen te werken onder de naam AC Rijksvakbonden.

De AC Rijksvakbonden zijn onderdeel van de vakorganisatie Ambtenaren-centrum.

NCF
Strevelsweg 700 / 305
3083 AS Rotterdam
Telefoon: (010) 410 16 58
E-mail: mijnncf@ncf.nl
Website: www.ncf.nl

Justitievakbond Juvox
Ametisthorst 20
2592 HN 's-Gravenhage
Telefoon: (070) 315 51 18
E-mail: hoofdkantoor@juvox.nl
Website: www.juvox.nl

VPW
Ariane 20a
3824 MB Amersfoort
Telefoon: (033) 465 06 91
E-mail: info@vpwnet.nl
Website: www.vpwnet.nl

VCPS
Ametisthorst 20
2592 HN Den Haag
Telefoon: (070) 315 51 24
Email: info@vcps.nl
Website: www.vcps.nl

De Unie
Multatulilaan 12
4103 NM Culemborg
Telefoon: (0345) 85 19 63
Email: info@unie.nl
Website: www.unie.nl

De aanloop naar het nieuwe pensioenstelsel

Meer dan tien jaar duurde het debat over een nieuw pensioenstelsel. Even op een rij het verloop.

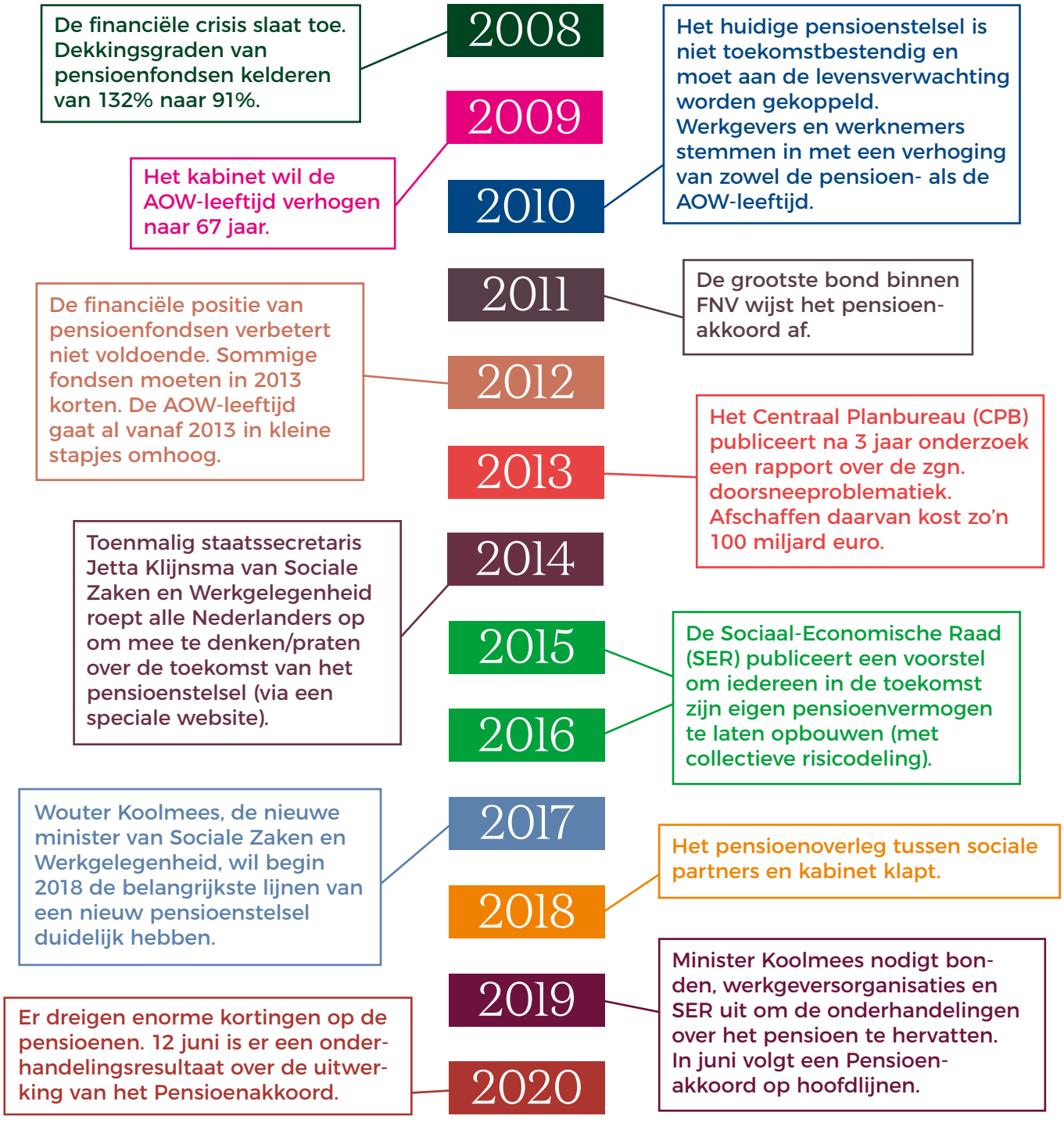

Een nieuw pensioenstelsel: van een (niet houdbare) pensioenbelofte naar een pensioenverwachting

Op 5 juni 2019 lag er een Pensioenakkoord op hoofdlijnen.
[Klik hier voor de Pensioenbrief Juni 2019].
Een jaar later, 12 juni 2020, zijn de uitwerkingen afgerond.

In het kort
Het nieuwe pensioenstelsel wordt transparanter en persoonlijker dan het huidige stelsel. Je kunt straks zien hoeveel premie je hebt betaald, hoeveel het rendement bedraagt en wat de verwachte uitkering is. Maar: in het verleden behaalde rendementen bieden geen garantie voor de toekomst.

In het huidige stelsel zit een (schijn) belofte van zekerheid waardoor er grote geldbuffers nodig zijn. Desondanks is het nu al tien jaar niet gelukt om je pensioen te indexeren. Ook leidt het huidige stelsel tot polarisatie tussen generaties: ouderen zien hun pensioen niet stijgen en jongeren vrezen dat er in de toekomst voor hen niets overblijft.

Wanneer gaat jouw pensioen veranderen?
Uiterlijk 1 januari 2026.
Eerst moeten de achterbannen van de vakcentrales en Tweede Kamer akkoord gaan. Dan moet de Pensioenwet worden gewijzigd. Vervolgens moeten alle pensioenregelingen in Nederland, en dus ook jouw ABP-pensioenregeling, worden aangepast.

Hoe komt jouw ABP-pensioen er straks uit te zien?
Dat blijft nog even onduidelijk omdat over jouw pensioen bij het ABP straks nog onderhandelingen plaatsvinden in de Pensioenkamer (tussen overheidsvakbonden en overheidswerkgevers). Details over de effecten van de uitwerking van het pensioenakkoord op jouw ABP-pensioen kunnen we op dit moment dus nog niet geven. Zodra we daar meer over weten, brengen we je uiteraard op de hoogte. Maar dat zal nog wel enige jaren duren.

Hoe zit jouw huidige pensioen in elkaar?
Je betaalt iedere maand premie aan ABP voor een stukje vaste jaarlijkse pensioenopbouw. Voor elk jaar dat je werkt, berekent ABP wat je in dat jaar hebt opgebouwd. En al die stukjes pensioen bij elkaar opgeteld, vormen jouw toekomstige pensioen.

Hiervoor moet ABP veel geld in reserve houden. ABP moet steeds weer terugrekenen hoeveel vermogen het nú nodig heeft om die stráks (de toekomstige beloftes) waar te maken. Voor dat terugrekenen moet het de zgn. rekenrente van De Nederlandse Bank gebruiken. Hoe lager die rente, hoe meer geld er in kas moet zijn. Onderweg moet dan gecontroleerd worden of er in de toekomst wel net zoveel geld in de pot zit als aan alle premiebetalers is beloofd. De uitkomst van die rekensom heet de dekkingsgraad. Die moet eigenlijk boven de 100%, maar het liefst voor de zekerheid een beetje hoger 104% zijn. Lange tijd ging dit goed. Nu de rente al jaren daalt, gaat dit niet goed en dreigen kortingen.

Wat verandert er dan straks in het nieuwe stelsel?

Om pensioenfondsen te verlossen van de rekenregels, mogen pensioenfondsen in het nieuwe stelsel niks meer beloven. Daarom staat in het nieuwe pensioenstelsel het pensioenvermogen centraal: je ziet vooral jouw ingelegde premie plus het resultaat van de beleggingen. Je pensioenfonds zal alleen nog voorzichtig voorspellen (de zgn. pensioenverwachting) wat je later krijgt. Een jaarlijks vaste pensioenopbouw is niet langer het uitgangspunt.
De verwachting is dat met het nieuwe stelsel eerder geïndexeerd kan worden. Maar de andere kant is natuurlijk dat indien het economisch slechter gaat, er ook eerder gekort wordt op je pensioenuitkering.

Sociale partners in de ABP Pensioenkamer bepalen de pensioendoelstelling en stellen voor een vooraf afgesproken periode een daarbij passende premie beschikbaar.

In het nieuwe stelsel staat niet de uitkering, maar de premie centraal. Er is dan geen belofte meer van een bepaald pensioen op latere leeftijd, maar alleen een actuele stand van wat er tot dan toe is gespaard en belegd. Er wordt niets beloofd, dus er kunnen geen tekorten ontstaan. Dat is duidelijk. Maar beurskoersen kunnen veranderen, dus ook jouw pensioenuitkering. Zit het mee dan kan de pensioenuitkering straks hoger uitvallen, zit het tegen dan valt de uitkering lager uit.

Komen er in het nieuwe pensioenstelsel twee varianten voor de pensioenregeling?

Ja. Het nieuwe (solidaire) contract en een verbeterde premieregeling.

Het nieuwe (solidaire) contract
Er is één collectief maar deelnemers krijgen wel allemaal hun eigen aandeel. Het nieuwe solidaire contract verdeelt meevallers en tegenvallers in beleggingsresultaat evenwichtig over de leeftijdsgroepen. Zogenoemde pech- en gelukgeneraties worden zo veel mogelijk voorkomen. Hiervoor komt een zgn. ‘solidariteitsreserve’. Meer info zie verderop.

Een (verbeterde) premieregeling
Vakbonden en werkgevers kunnen onderling ook kiezen voor een verbeterde premieregeling als pensioenvoorziening. Dat heeft echt individuele potjes en geen verplichte solidariteitsreserve. Op je pensioendatum wordt periodiek een stukje uit je opgebouwde pensioenvermogen onttrokken. Dat is je pensioenuitkering.

En hoe zit het met de keuze?

Dat gebeurt in de ABP Pensioenkamer.

Verdwijnt de solidariteit en collectiviteit?

Nee. Dit blijven belangrijke uitgangspunten. Ook de huidige verplichtstelling blijft behouden. Pensioenfondsen blijven pensioenregelingen collectief uitvoeren en beleggen.
In het ‘nieuwe solidaire contract’ komt de al eerdergenoemde ‘solidariteitsreserve’.

Collectieve solidariteitsreserve

Dat is een collectief (niet toebedeeld) vermogen dat wordt gevuld uit premie, deel van het overrendement of een combi van beiden. Hiermee worden risico’s binnen en tussen generaties gedeeld. De fondsen vullen de pot uit de premie en een stukje rendement tot een plafond van 15% van het vermogen.

Hoe deze solidariteitsreserve wordt gevuld, hoe het geld wordt uitgedeeld en wanneer het geld wordt uitgedeeld (wanneer is een generatie een geluk- dan wel pechgeneratie) is aan de sociale partners in de ABP Pensioenkamer.

Is er straks geen uitkeringsregeling meer?

Klopt, straks is er alleen nog sprake van pensioen in een premieregeling. De ingelegde premie en het beleggingsrendement daarop, bepalen wat voor pensioen je mag verwachten.

Is er dan geen sprake meer van rekenrente en dekkingsgraden?

Nee. Er wordt gewerkt met een projectiemethode. Rente speelt alleen nog een rol als element van het beleggingsrendement.

Wat is projectierendement?
Een inschatting van de winst die jouw fonds op de beurs maakt.
Je krijgt aan de hand van het projectierendement het verwachte pensioen voorgerekend. Verwacht wordt dat het projectierendement hoger zal liggen dan de rekenrente. Met als bijkomend voordeel dat pensioenfondsen (op papier) meteen een stuk rijker zijn.

Wordt in het nieuwe stelsel gestreefd naar een pensioen (inclusief AOW) van 80% middelloon bij 42 deelnemingsjaren?
Ja. Maar 'voorwaardelijk': er zijn geen garanties. Het fonds spreekt een pensioenverwachting uit. Zit het mee dan kan de pensioenuitkering hoger uitvallen. Zit het tegen, dan valt de uitkering lager uit.

Krijg je als deelnemer inzicht in welke premie er wordt ingelegd, wat het gereserveerde vermogen is en hoeveel pensioen je kan verwachten?
Ja, dat wordt jaarlijks zichtbaar gemaakt.

Kunnen pensioenen eerder worden verhoogd?
Ja, als het economisch meezit. Maar als het economisch tegenzit worden pensioenen ook eerder verlaagd.
Beleggingswinsten mogen direct uitbetaald worden. Maar bij beleggingsverliezen zal je pensioen ook eerder dalen.

Krijg ik nu meer pensioen?
Zie hierboven. Maar let wel: er is met het nieuwe stelsel niet een extra geldpot beschikbaar gesteld die in jouw pensioen wordt gestopt.

Hoe wordt omgegaan met eventuele nadelen voor het pensioen bij een overstap naar een nieuw pensioencontract en andere pensioenopbouw?

Jongeren gaan voor hun premie meer pensioen krijgen, ouderen minder. Bij de overgang naar dit systeem valt echter een gat in de pensioenen van werknemers (de huidige 35-55-jarigen) die als jongere te veel betaalden, maar als oudere hun subsidie mislopen. De schatting is zo'n 60 miljard euro.

De centrale onderhandelaars van dit akkoord stellen dat door de voordelen van het nieuwe contract, pensioenfondsen dit kunnen oplossen zonder dat er geld bij moet. Lukt het niet, dan komt er een 'adequate compensatie', zo staat er in het onderhandelaarsakkoord.

Noot AC Rijksvakbonden:
Er lijken geen heel concrete plannen te zijn voor de transitie naar het nieuwe stelsel.
Als compensatie voor de afschaffing van de doorsneesystematiek lijkt er te zijn afgesproken 'er is niet echt compensatie nodig en als die toch nodig is, overleggen we daar nog over'.
Dat moet dan gebeuren in de ABP Pensioenkamer.

Wie kijkt naar de compensatie voor ABP-deelnemers?

Dat doen de sociale partners in de Pensioenkamer. Zodra de pensioenregels veranderen, moeten werkgevers en vakbonden in de Pensioenkamer gaan bedenken hoe zij de overstap gaan regelen. En dan vooral: hoe zij ABP-deelnemers gaan compenseren die financieel nadeel ondervinden van de nieuwe regels (de huidige 35-55-jarigen).

Overigens is afgesproken dat alle deelnemers persoonlijk inzicht krijgen in de hoogte van hun verwachte pensioen vóór de overstap en het te verwachten pensioen ná de overstap.

Wat als de overgangsproblematiek leidt tot conflicten tussen sociale partners in de Pensioenkamer?

Dan komt de landelijke transitiecommissie in beeld die in zulke geschillen bemiddelt en als dat niet helpt, een bindend advies geeft. De transitiecommissie zal bestaan uit een onafhankelijke voorzitter en leden die worden voorgedragen uit de kring van werkgevers- en werknemersorganisaties.

Wat gebeurt er met je reeds opgebouwde pensioenrechten?

Pensioenfondsen zullen (om uitvoeringstechnische redenen) het wenselijk vinden dat de nieuwe pensioenopbouw en de bestaande rechten zoveel mogelijk in één fonds bij elkaar worden gehouden (bestaande rechten omzetten naar een nieuw contract - het zgn. 'invaren'). Maar de overheid verplicht dit niet.
Kortom: sociale partners in de Pensioenkamer kunnen 'gemotiveerd van dit standaardpad afwijken'.

Kan je worden verplicht om jouw huidige aanspraken om te laten zetten naar een verwacht pensioen in het nieuwe stelsel?

Sommige juristen stellen dat het verplicht omzetten binnen de Europese wetgeving niet zonder meer mag. Anderen melden dat door de Nederlandse pensioenwet aan te passen en de beweegredenen goed te verantwoorden, dit toch mogelijk moet zijn.

Wat gebeurt er in de tussenjaren 2021 tot 2026?

Voor de korte termijn is afgesproken dat veel pensioenfondsen vanwege 'de zeer uitzonderlijke economische situatie' (corona) volgend jaar geen pensioenen hoeven te verlagen. Dit betekent in de praktijk dat ABP volgend jaar niet hoeft te korten als de zogenoemde dekkingsgraad boven de 90% ligt.
(De dekkingsgraad is de verhouding tussen het vermogen van een fonds en alle aanspraken op pensioenen. Bij 100% is er precies genoeg geld in kas om aan de pensioenverplichtingen te voldoen).

Korten in 2021?

De ABP-dekkingsgraad eind mei was 84,5%. Dat is dus onder de kritische dekkingsgraad van 90%. Uiteindelijk wordt naar de situatie op de laatste dag van het jaar gekeken om te bepalen of de ABP-pensioenen gekort moeten worden.

Over de jaren 2022 tot 2026 zijn nog geen afspraken gemaakt. Er ligt wel een voorstel om vanaf 2022 — dan moet de wetgeving voor het nieuwe pensioenstelsel klaar zijn — pensioenfondsen vooruit te laten lopen op de nieuwe regels. Dan hoeven zij pensienen opnieuw niet te verlagen, als dat onder de nieuwe regels ook niet zou hoeven. Een voorwaarde is wel dat een fonds de keus om over te gaan naar het nieuwe stelsel *onomkeerbaar* heeft gemaakt.

Wat is er nog meer in het Pensioenakkoord geregeld, naast de veranderingen in jouw aanvullend pensioen?

De AOW-leeftijd
In 2020 en 2021 blijft de AOW-leeftijd 66 jaar en 4 maanden.
Hierna stijgt de AOW-leeftijd met 3 maanden per jaar zodat in 2024 de AOW-leeftijd 67 jaar is.
Vanaf 2025 zal de stijging van de AOW-leeftijd gekoppeld zijn aan de levensverwachting. Maar 1 jaar langer leven betekent dan niet 1 jaar later AOW maar 8 maanden later AOW.

Werkgevers krijgen tijdelijk (2021-2025) niet meer te maken met een extra heffing van de fiscus als zij een vroegpensioenregeling voor hun sector maken (drempelvrijstelling van € 21.200,-).
Het kabinet belooft tot 2025 in de laatste drie jaar voor de AOW geen RVU-boete te heffen over de eerste € 21.200,- bruto per jaar die een werkgever aan vroegpensioen uitkeert.

Werkenden krijgen extra spaarruimte voor verlof.
Nu geldt een maximum van 50 weken verlofsparen. Dat wordt, vanaf 1 januari 2021, 100 weken.

Ook loopt er nog een onderzoek naar uittreden na een aantal dienstjaren, bijvoorbeeld 45.
Dit moet nog verder uitgewerkt worden en zal er dus niet zijn per 1 januari 2021.

Nabestaandenpensioen
Meer info? Klik hier en ga naar pag. 4.

Meer keuzemogelijkheden
Zo is er de afspraak dat mensen – onder bepaalde voorwaarden - op pensioendatum eenmalig een bedrag mogen opnemen van maximaal 10% van hun pensioen.

Er komt 1 miljard euro voor zware beroepen om duurzame inzetbaarheid te vergroten en eerder uittreden mogelijk te maken.

Meer detailinfo over het Pensioenakkoord? Lees hier verder.

Coulanceregeling nabestaandenpensioen verlengd

De coulanceregeling voor nabestaandenpensioen, die eigenlijk liep tot 1 mei 2023 [zie ook onze Pensioenbrief Maart 2018], wordt verlengd tot onbepaalde tijd. Er geldt dus geen einddatum meer.

In 2018 verviel de Anw-compensatie (Algemene nabestaandenwet).
Voor werknemers die al vóór 1 mei 2018 (ongeneeslijk) ziek waren of zich niet konden verzekeren, trof ABP de Anw-uitzonderingsregeling: een financieel vangnet met als einddatum 1 mei 2023. Deze einddatum laat ABP nu definitief los.

Ook na 2023 recht op Anw-compensatie
Door het loslaten van deze einddatum behouden partners recht op Anw-compensatie bij overlijden na 1 mei 2023.

Hiervoor moet wel worden voldaan aan de voorwaarden die golden voor de reguliere Anw-compensatie.

Waarom verlenging?
Deelnemers die in aanmerking komen voor de uitzonderingsregeling, hadden grote moeite met de gehanteerde einddatum van 1 mei 2023. Daardoor zou bij overlijden ná deze datum geen recht meer zijn op een aanvullende uitkering.

Meer info? Klik hier.

Wist je dat..?

...er geen ouderdomspensioen kan worden opgebouwd of toegezegd als jij als werknemer een leeftijd hebt die vijf jaar hoger is dan de AOW-leeftijd?

De fiscus bepaalt namelijk dat de opbouw van ouderdomspensioen uiterlijk moet stoppen bij het bereiken van de leeftijd die vijf jaar hoger is dan de AOW-leeftijd. Dat geldt ook wanneer de werknemer daarna nog in dienstbetrekking door blijft werken.

...ABP een filmpje heeft gemaakt waarin wordt uitgelegd wat het effect van de coronacrisis is op het pensioen?

...ABP in haar jaarverslag 2019 schrijft dat zij een 'aanzienlijke' premiestijging door lagere rendementsverwachting voorziet?

Om een forse premiestijging te voorkomen is een versobering van de pensioenregeling nodig.

...ABP tempo wil maken met het vereenvoudigen van jouw ABP-regeling?

ABP schrijft in haar jaarverslag 2019 dat het fonds moet werken met een 'zeer complexe, moeilijk te begrijpen en moeilijk uit te voeren' regeling. Dat zorgt voor verkeerde berekeningen, deelnemers die te veel of te weinig krijgen en automatiseringsproblemen. Voor aanpassing van de regeling is ABP echter afhankelijk van overheidswerkgevers en vakbonden.

...APG in 2019 een rendement op het eigen vermogen had van 7,6%?

...de gemiddelde prijs voor kosten per deelnemer in 2019 bij APG met 3% daalde tot € 67,30?